

POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Název práce: Volební geografie postkomunistických zemí střední a východní Evropy

Autor práce: PhDr. Petr Sokol

Autor posudku: PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Disertační práce Petra Sokola je kvalitní teoreticky podloženou a empiricky velmi bohatou studií vztahující se k volební geografii postkomunistických zemí střední a východní Evropy. Zvláště rozsáhlý empirický materiál, který autor systematicky zpracoval a zanalyzoval, je jednou z největších přidaných hodnot této práce. Petr Sokol do své analýzy zahrnul všechny parlamentní volby v 18 postkomunistických zemích od pádu nedemokratických režimů až do současnosti, což je velice náročné téma z hlediska empirického zpracování a dohledání relevantních dat.

Východiskem pro tuto empirickou analýzu představuje přehledná a přitom obsažná diskuse o dosavadním stavu bádání (s. 21-38). Autor prokazuje vynikající orientaci v současném politologickém výzkumu volební geografie. Poukazuje na stávající koncepty a ukazuje oblasti, které ještě probádané nebyly, a tento prostor využívá ve vlastní analýze. Autor ve své analýze využívá nejen řadu osvědčených konceptů a metod, neváhá je ale dále rozvíjet (např. catch-all-movements - s. 25-27, index odlišnosti – s. 29-30, či identifikaci území volební podpory), navrhopvat a zejména využít i vlastní přístupy, koncepty či koeficienty (koeficient úspěšnosti - s. 28-29), které slouží jako vhodné nástroje pro dosažení cílů práce. Autor se velmi dobře vypořádává s různými metodologickými, teoretickými či empirickými problémy – např. při vymezení pojmu „zakladatelské“ (resp. „před-zakladatelské“) volby nebo při shromáždění relevantních dat z hlediska volebních výsledků v jednotlivých státech.

Z metodologické i teoretického hlediska se mi jako vhodné též jeví konfrontovat výsledky analýzy volební geografie postkomunistických zemí se zeměmi západní Evropy. Hlavní hypotézou práce byl „předpoklad, že podobně jako v jiných oblastech výzkumu voleb a politických stran směřují charakteristiky volební geografie v zemích střední a východní Evropy ke stejným či minimálně podobným vlastnostem jako je tomu obvyklé v ostatních státech Evropy“ (s. 13)

Autor dochází k závěru, že přes jistá specifika dána větší (a do značné míry pochopitelnou) mírou nestability stranických systémů postkomunistických zemí a přítomnosti etnických či regionálních formací, je řada trendů ve volební geografii postkomunistických zemí srovnatelná s trendy ve volební geografii západoevropských zemí. Jako velice inovativní se mi zdá analýza volebních

výsledků hlavních měst 18 zemí ve srovnání se zbytkem státu a klasifikace těchto měst z hlediska převažujících modelů volebních výsledků. Lze dále ocenit poměrně rozsáhlý seznam použité literatury, když autor využívá odbornou literaturu, a to v angličtině, němčině, ruštině či polštině.

Oproti prvotní verzi disertační práce autor ve své finální podobě disertační práce odstranil některé nepřilíš závažné věcné nedostatky (poněkud bagatelizujícím řazením VV a ANO 2011 mezi tzv. one-issue party). Po formální stránce autor opravil některé překlepy, zpřehlednil tabulky, sjednotil styl písma atd. Autor rovněž oproti původní verzi poukázal na teoretické zakotvení konceptu stranické rodiny (K. von Beyme či M. Gallagher). Z textu ale není úplně zřejmé, k jakému konceptu stranických rodin se Petr Sokol hlásí. Na s. 32 sice píše, že „pro přiřazení zkoumaných politických stran k jednotlivým stranickým rodinám vyjdeme z typologie, kterou provedl německý politolog Klaus von Beyme.... Pro účely konkrétního zařazení zkoumaných stran do stranických rodin využijeme koncepci vypracovanou Michaelem Gallagherem, Michaelem Laverem a Peterem Mairem v návaznosti na dílo von Beymeho.“ Autor správně poukazuje, že tito tři autoři identifikovali tři kritéria sloužící k zařazení stran do jednotlivých stranických rodin (genetický původ stran, transnacionální spolupráce a program. Petr Sokol však již nespecifikuje, které z těchto kritérií využil pro zařazení konkrétních stran. Po mém soudu se jedná o jediný (a veskrze okrajový) nedostatek práce.

Celkově lze uvést, že se autorovi v porovnání s původní verzí práce podařilo reagovat na takřka všechny mé původní námitky. Práce je tak velmi kvalitní, teoreticky a zvláště empiricky velmi bohatá a výsledky práce jsou proto dobře podložené a věrohodné.

Bylo by vhodné, aby se autor pokusil svou disertační práci nebo některé pasáže publikovat knižně či v recenzovaných odborných časopisech.

V Praze dne 20. srpna 2014

Miloš Brunclík